การเตรียมความพร้อม ของสถานศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก

ISBN	:	๙๗๘-๖๑๖-๕๖๔-๐๗๓-๒
ปีที่พิมพ์	:	พ.ศ.๒๕๖๓
จำนวนพิมพ์	:	๑,๐๐๐ เล่ม
จัดพิมพ์โดย	:	สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
ลิขสิทธิ์เป็นของ	:	สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
โทรศัพท์	:	๐-๒๒๘๘-๕๗๕๗-๘
โทรสาร	:	๐-๒๖๒๘-๕๘๖๒
เว็ปไซต์	:	http://bet.obec.go.th
พิมพ์ที่	:	ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็น.เอ.รัตนะเทรดดิ้ง ที่อยู่ ๑๓/๑๔ ม.๕ แขวงบางด้วน เขตภาษีเจริญ กทม. ๑๐๑๖๐ โทร.๐๘๑-๗๓๒-๔๒๔๖

คำนำ

กระทรวงศึกษาธิการ มีการปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการปรับปรุงมาตรฐานและประเด็นพิจารณาให้สะท้อนถึงคุณภาพอย่างแท้จริง กำหนดเกณฑ์และรายการประเมินแบบองค์รวม (Holistic Assessment) ซึ่งเป็นการประเมินโดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (Evidence Based) ลดภาระการจัดทำเอกสารที่ใช้ในการประเมิน ยึดหลักการตัดสินระดับคุณภาพตามหลักการตัดสินโดยอาศัยความเชี่ยวชาญ (Expert Judgment) ของผู้ประเมิน และใช้การตรวจทานผลการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน (Peer Review) ปรับกระบวนทัศน์ในการประเมินที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาบนพื้นฐานบริบทของสถานศึกษา มีการประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ในการปรับปรุงระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้มีกลไกการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษา ของแต่ละระดับและเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประกาศ ณ วันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในการพัฒนา ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีความเข้มแข็งตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำคู่มือชุดนี้ขึ้น เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม สนับสนุน นิเทศ ติดตาม และช่วยเหลือสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และสถานศึกษาสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเตรียมความพร้อมสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอขอบคุณผู้บริหาร ครู อาจารย์ ศึกษานิเทศก์ และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือชุดนี้ให้สมบูรณ์ และหวังว่าสถานศึกษาทุกสังกัดที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจะได้รับประโยชน์จากคู่มือชุดนี้ ใช้คู่มือชุดนี้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างยั่งยืน

(นายอำนาจ วิชยานุวัติ)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำชี้แจง

หลังจากกระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ นโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และประกาศมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ สำหรับให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงได้จัดทำคู่มือ สำหรับให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

โดยคู่มือนี้ มีจำนวน ๕ เล่ม มีเนื้อหาสาระครอบคลุมรายละเอียดตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ซึ่งนำเสนอหลักการ เหตุผล แนวคิด และกรณีตัวอย่างเกี่ยวกับการพัฒนาตามระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนี้

เล่มที่	ชื่อเอกสาร	สาระสำคัญ
๑	แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑	แนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และกรณีศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบและแนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง

เล่มที่	ชื่อเอกสาร	สาระสำคัญ
๒	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	แนวคิด หลักการ แนวทางการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และตัวอย่างการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
๓	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	แนวคิด หลักการ ความสำคัญ กระบวนการจัดทำและตัวอย่างของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan)
๔	การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา	หลักการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง ขั้นตอน โครงสร้าง และตัวอย่าง การจัดทำรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา
๕	การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก	ความหมาย หลักการ แนวคิด และวัตุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก และตัวอย่างแนวทางการเตรียมข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์

สารบัญ

คำนำ ก

คำชี้แจง ค

สารบัญ จ

ตอนที่ ๑ บทนำ ๓

ตอนที่ ๒ ความหมาย หลักการ แนวคิดและวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก ๗

- ความหมายของการประเมินคุณภาพภายนอก ๗
- หลักการ ๘
- แนวคิดสำคัญ ๘
- วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก ๙
- กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก ๑๐

ตอนที่ ๓ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ๒๑

- บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก ๒๑
- แนวทางการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก ๒๕

ตอนที่ ๔ ตัวอย่างแนวทางการเตรียมข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์ ๓๑

บรรณานุกรม ๔๕

ภาคผนวก ๔๗

คณะทำงาน ๖๗

ตอนที่ ๑

บทนำ

ตอนที่ ๑

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีบทบาทหน้าที่และภารกิจเกี่ยวกับการจัดและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามระดับและประเภทการศึกษา โดยกระทรวงศึกษาธิการได้ออกกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ทั้งระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อสถานศึกษานำไปใช้พัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐาน บนพื้นฐานและบริบทของตนเองที่สามารถสะท้อนความเป็นอัตลักษณ์ของผู้เรียนและเอกลักษณ์ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเข้าสู่คุณภาพและมาตรฐานดังกล่าว พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องรับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย ๑ ครั้ง ในทุก ๕ ปี โดยที่สถานศึกษาจัดทำรายงานการประเมินตนเองเสนอหน่วยงานต้นสังกัดสังเคราะห์เพื่อส่งให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ดำเนินการประเมินตามระยะเวลา และเงื่อนไขที่กำหนด

การประเมินคุณภาพภายนอก เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการยืนยันความสำเร็จของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานการประกันคุณภาพภายใน ตลอดจนเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพและอัตลักษณ์ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษา ที่มีความเชื่อมโยงกับระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ไม่สร้างภาระงานให้กับสถานศึกษาโดยเฉพาะภาระงานด้านเอกสารเน้นข้อมูลประจักษ์

(Empirical Data) โดยอาศัยหลักฐาน (Evidence Based) จากการทำงานที่สะท้อนผลลัพธ์การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ตลอดจนเผยแพร่ผลการดำเนินงานข้อมูลสารสนเทศสู่สาธารณะอย่างถูกต้องและโปร่งใส ซึ่งการประเมินคุณภาพภายนอกไม่มีการตัดสินผลการประเมินว่า “รับรอง-ไม่รับรอง” แต่เป็นการยืนยันการประเมินคุณภาพเพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงจัดทำเอกสารเพื่อสื่อสารสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการเตรียมความพร้อมสถานศึกษาเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกให้กับสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเกิดความมั่นใจ นอกจากนี้การเตรียมความพร้อมที่ดี ยังช่วยให้สามารถสะท้อนข้อมูลสภาพจริงของสถานศึกษาสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรระดับเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในการเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก

๒. เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอก ตามกรอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ตอนที่ ๒

ความหมาย หลักการ แนวคิด และวัตถุประสงค์ ของการประเมินคุณภาพภายนอก

ตอนที่ ๒

ความหมาย หลักการ แนวคิดและวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๙ กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องรับ การประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย ๑ ครั้ง ในทุก ๕ ปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผล การประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นำเสนอแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นหลักการสำคัญที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดความหมาย หลักการ แนวคิดสำคัญและแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก ในการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ ไว้ดังนี้

ความหมายของการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอก หมายถึง การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม การตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้ประเมินภายนอกที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อเป็นการประกันคุณภาพและให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น ผู้ประเมินภายนอกมีความเป็นอิสระ และเป็นกลาง ไม่มีผลประโยชน์ขัดแย้งกับการประเมินคุณภาพภายนอกจะนำไปสู่การเข้าถึงคุณภาพการศึกษาด้วยความเป็นกลาง เพื่อสร้างสรรค์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างแท้จริง

หลักการ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนดหลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายนอกไว้ ๒ ประการ ได้แก่

๑. การประเมินคุณภาพภายนอกต้องมีความเชื่อมโยงกับระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด ที่จะต้องรับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายในการจัดการศึกษา และร่วมรับผิดชอบ (Accountability) ต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น

๒. การประเมินคุณภาพภายนอกต้องมีความท้าทายและช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาสู่สากลให้เป็นไปตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาของประเทศ บรรลุเป้าหมายทั้งในระดับชาติ และระดับนานาชาติ

แนวคิดสำคัญ

การประเมินคุณภาพภายนอก มีแนวคิดสำคัญ ๔ ประการ คือ

๑. ใช้กลไกการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อกระตุ้นและจูงใจให้เกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษา ที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นและยุทธศาสตร์ของประเทศ

๒. เน้นการประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพของระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีความพร้อมในการแข่งขันในระดับสากล

๓. ให้ความสำคัญกับการประเมินที่มุ่งสู่การพัฒนาแบบยั่งยืน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินชีวิตในอนาคต และสถานศึกษามีขีดสมรรถนะสูง สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่องในอนาคต

๔. เปิดโอกาสให้สถานศึกษาสร้างความโดดเด่น หรือเป็นต้นแบบในการพัฒนาในระดับภูมิภาค ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายนอก

๑. เพื่อตรวจสอบยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ตามกรอบแนวทางและวิธีการที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) กำหนด และสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพภายใน

๒. เพื่อให้ได้ข้อมูลซึ่งช่วยสะท้อนให้เห็นจุดแข็งจุดอ่อนของสถานศึกษา เงื่อนไขของความสำเร็จ และสาเหตุของปัญหา

๓. เพื่อช่วยเสนอแนะแนวทางปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๔. เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพและประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง

๕. เพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอก สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกไว้ ๒ ส่วน ได้แก่ การประเมินคุณภาพมาตรฐาน และการประเมินความโดดเด่น โดยมีรายละเอียดการพิจารณาดังนี้

ส่วนที่ ๑ การประเมินคุณภาพมาตรฐาน เป็นการประเมินตามพันธกิจและบริบทของสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายใน และประเด็นที่ได้รับแจ้งจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่กำกับดูแล ดังนี้

ตารางแสดงกรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก

ระดับการจัดการศึกษา		แนวทางพิจารณาคุณภาพ
ปฐมวัย	ขั้นพื้นฐาน	
๑. คุณภาพของเด็กหรือด้านอื่นตามชื่อที่สถานศึกษากำหนด	๑. คุณภาพของผู้เรียน หรือด้านอื่นตามชื่อที่สถานศึกษากำหนด	➢ ความเหมาะสม เป็นไปได้ ➢ ความเชื่อถือได้ ➢ ประสิทธิผล
๒. กระบวนการบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นตามชื่อที่สถานศึกษากำหนด	๒. กระบวนการบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นตามชื่อที่สถานศึกษากำหนด	➢ ความเป็นระบบ ➢ ความเชื่อถือได้ ➢ ประสิทธิผล
๓. การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญหรือด้านอื่นตามชื่อที่สถานศึกษากำหนด	๓. กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือด้านอื่นตามชื่อที่สถานศึกษากำหนด	➢ ความเป็นระบบ ➢ ความเชื่อถือได้ ➢ ประสิทธิผล

แนวทางพิจารณาคุณภาพ

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดแนวทางพิจารณาคุณภาพในการประเมินคุณภาพภายนอกไว้ดังนี้

๑. ความเหมาะสม เป็นไปได้ (Propriety/Feasibility) หมายถึง การกำหนดเป้าหมาย/เกณฑ์ ความสำเร็จ ของผู้เรียนมีความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา และมีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ประหยัด และคุ้มค่า

๒. ความเป็นระบบ (Systematic) หมายถึง กระบวนการดำเนินงานด้านการบริหารและการจัดการด้านการจัดการเรียนรู้ ที่เกิดจากการคิดอย่างเป็นกระบวนการ โดยพิจารณาจากตัวอย่าง เช่น กระบวนการ ๕W๑H ว่าใคร (Who) คือ ใครรับผิดชอบ ใครเกี่ยวข้อง ใครได้รับผลกระทบ ในเรื่องนั้นมีใครบ้าง ทำอะไร (What) คือ เราจะทำอะไร มีใครทำอะไรบ้าง ที่ไหน (Where) คือ สถานที่ที่เราจะทำว่าจะทำที่ไหน เหตุการณ์หรือสิ่งที่ทำนั้นอยู่ที่ไหน เมื่อใด (When) คือ ระยะเวลาที่จะทำจนถึงสิ้นสุด เหตุการณ์นั้นทำเมื่อวัน เดือน ปี ใด ทำไม (Why) คือ สิ่งที่เราจะทำนั้น ทำด้วยเหตุผลใด เหตุใดจึงได้ทำสิ่งนั้น และอย่างไร (How) คือ สิ่งที่เราต้องรู้ว่า เราจะสามารถทำทุกอย่างให้บรรลุผลได้อย่างไร เหตุการณ์หรือสิ่งที่ทำนั้นทำอย่างไรบ้าง หรืออาจจะเป็นกระบวนการ PDCA คือ การวางแผน (Plan) การปฏิบัติตามแผน (DO) การตรวจสอบ (Check) และการปรับปรุงการดำเนินการอย่างเหมาะสม (Act) เป็นต้น

๓. ความเชื่อถือได้ (Validity/Credibility) หมายถึง กระบวนการประเมินคุณภาพการศึกษา ที่เกิดจากผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การวิเคราะห์ความเชื่อถือได้มาจากการใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่หลากหลาย ใช้หลักฐานหรือสารสนเทศเชิงประจักษ์ หรือมีข้อมูลจากหลายแหล่งในการตัดสินผลการดำเนินงาน ซึ่งรวมทั้งข้อมูลสารสนเทศหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ ที่อยู่ใน

ระบบฐานข้อมูลที่ง่ายแก่การตรวจสอบและข้อมูลที่อาจไม่ได้อยู่ในระบบฐานข้อมูล แต่เกิดขึ้นตามสภาพจริง โดยผลการประเมินคุณภาพการศึกษาในด้านนั้น ๆ เมื่อตรวจสอบจากหลักฐานเชิงประจักษ์มีความตรงตามสภาพจริง เหมาะสม ชัดเจน เป็นที่ยอมรับได้

๔. ประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นของการปฏิบัติตามแผนการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ อันเป็นผลที่เกิดต่อผู้เรียน ต่อโรงเรียน ต่อศูนย์พัฒนาเด็ก หรือต่อวงวิชาการ ซึ่งผลการดำเนินงานมีพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง มีนวัตกรรมและเป็นแบบอย่างที่ดี

๕. นวัตกรรม (Innovation) หมายถึง แนวคิดหรือวิธีการที่นำมาใช้ในการปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหา หรือเพื่อการพัฒนา ซึ่งทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด กระบวนการ หรือองค์กร อย่างสิ้นเชิงหรือ อย่างเห็นได้ชัด เป็นการพัฒนาต่อยอด เพิ่มมูลค่า มีเป้าหมายในเชิงบวก ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณา คือ มีความสร้างสรรค์ (C – Creative) มีความใหม่ในบริบทนั้น ๆ (N – New) มีคุณค่ามีประโยชน์ (V – Value Added) และปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม (A – Adaptive)

๖. เป็นแบบอย่างที่ดี (Best Practice) หมายถึง รูปแบบวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติที่ทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ หรือสู่ความเป็นเลิศตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการหรือวิชาชีพ มีหลักฐานของความสำเร็จปรากฏชัดเจน โดยมีการสรุปรูปแบบวิธีปฏิบัติหรือขั้นตอนการปฏิบัติ ตลอดจนความรู้และประสบการณ์ มีร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์ เผยแพร่ให้หน่วยงานภายในหรือภายนอกสามารถนำไปใช้ประโยชน์

ส่วนที่ ๒ การประเมินความโดดเด่น

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้กำหนดให้มีการประเมินความโดดเด่นของสถานศึกษา เพื่อเป็นการส่งเสริมความเป็นเลิศของสถานศึกษา ให้เป็นต้นแบบในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ และเร่งรัดคุณภาพสถานศึกษาสู่การเป็นสถานศึกษาขีดสมรรถนะสูง พร้อมสำหรับการแข่งขันระดับสากลในอนาคต โดยสถานศึกษาทั้ง**ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ** สามารถเลือกความโดดเด่นได้ตามศักยภาพและความสมัครใจในการประเมินความโดดเด่น ซึ่งผ่านความเห็นชอบจากหน่วยงานต้นสังกัด หรือหากผู้ประเมินภายนอกพิจารณาเห็นว่าสถานศึกษามีความโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งก็สามารถประเมินความโดดเด่นให้กับสถานศึกษาได้โดยความเห็นชอบจากสถานศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษาจะขอรับการประเมินหรือไม่รับการประเมินก็ได้ โดยมีกรอบแนวทางการประเมิน ดังนี้

ตารางแสดงกรอบแนวทางการประเมินความโดดเด่นของสถานศึกษา

มิติคุณภาพที่สถานศึกษาสามารถขอรับการประเมินความโดดเด่น	แนวทางการพิจารณาการประเมินความโดดเด่น
ระดับปฐมวัย	
๑. ด้านพื้นฐานสำคัญ พัฒนาการด้านทักษะภาษาและการสื่อสาร ๒. ด้านนวัตกรรมการศึกษาปฐมวัย การสร้างสรรค์นวัตกรรม การศึกษาวิจัย การประยุกต์องค์ความรู้ด้านปฐมวัยและพัฒนา มาสู่กระบวนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ การดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัย อย่างต่อเนื่องจนเกิดผลดีอย่างยิ่ง ต่อคุณภาพเด็กปฐมวัย และสามารถถอดบทเรียน	๑. ระดับคุณภาพ C๓ คือ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถดำเนินงานให้บรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการและเป็นต้นแบบ มีความโดดเด่น มีความเป็นนานาชาติ ๒. ระดับคุณภาพ C๒ คือ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถดำเนินงานให้บรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการและเป็นต้นแบบ มีความโดดเด่น ได้รับการยอมรับระดับชาติ

มิติคุณภาพที่สถานศึกษาสามารถขอรับการประเมินความโดดเด่น	แนวทางการพิจารณาการประเมินความโดดเด่น
ระดับปฐมวัย	
กระบวนการพัฒนาเป็นต้นแบบ หรือเป็นแบบอย่างได้อย่างชัดเจน เช่น การจัดกิจกรรม กิน-กอด-เล่น-เล่า การเรียนรู้ผ่านการเล่น (Learning through Play) การพัฒนา ๕ ธรรมะ (ธรรมะ วัฒนธรรม คุณธรรม จริยธรรม ธรรมชาติ) การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การคิดอย่างสร้างสรรค์ (Creative Thinking) การสำรวจค้นหา (Exploring) การพัฒนาทักษะการคิดด้าน การจัดการ (Brain Executive Functions) การเสริมแรงเชิงบวก (Positive Reinforcement) ๓. ด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้(Learning Communities) การที่ผู้บริหาร ครู บุคลากร สนับสนุนพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน นักวิชาการ และผู้แทน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีเวที และพื้นที่ใน การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และประสบการณ์ ทั้งการพัฒนาเด็กปฐมวัย และการสืบทอดทางวัฒนธรรมที่ดีงามจากชุมชนและสังคมสู่การ สร้างและพัฒนาแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยร่วมกัน ๔. ด้านสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้และการเล่น การสร้างหรือจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้และการเล่นที่มีความหมายและ มีประสิทธิภาพต่อเด็กปฐมวัย	๓. ระดับคุณภาพ C๑ คือ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถดำเนินงานให้บรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการและเป็นต้นแบบหรือ มีความโดดเด่นระดับท้องถิ่น/ภูมิภาค

มิติคุณภาพที่สถานศึกษาสามารถขอรับการประเมินความโดดเด่น	แนวทางการพิจารณาการประเมินความโดดเด่น
ระดับปฐมวัย	
๕. ด้านการพัฒนาศักยภาพเด็กรายบุคคลทั้งเด็กทั่วไปและเด็กพิเศษ การพัฒนาระบบและวิธีการส่งเสริมศักยภาพเด็กรายบุคคลที่มีคุณภาพ ตั้งแต่ การคัดกรอง การส่งเสริมศักยภาพเด็กรายบุคคล การประเมินพัฒนาการ การให้ความช่วยเหลือเด็กที่มี ความต้องการพิเศษ เช่น กิจกรรมบูรณาการประสาทสัมผัสโดยมีเป้าหมายและโปรแกรม การพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล และการทำงานร่วมกับผู้ปกครอง ที่เชื่อมประสานกับ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ๖. ด้านอื่น ๆ การพัฒนาตามเอกลักษณ์ของสถานศึกษา	
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
๑. ความสามารถด้านวิชาการควบคู่คุณธรรม การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการให้ดีขึ้น มีพัฒนาการของคุณภาพผู้เรียนใน ๓ ปี เช่น โรงเรียนวิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณลักษณะที่สำคัญ ๆ คือ ความซื่อสัตย์ ความมีวินัย ค่านิยมอยู่อย่างพอเพียง รับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ หรืออื่น ๆ **๒. ความสามารถในการใช้ภาษา และการสื่อสาร** การพัฒนาการของคุณภาพผู้เรียน เช่น ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน เป็นต้น	**๑. ระดับคุณภาพ C๓** คือ สถานศึกษาสามารถดำเนินงานให้บรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการและเป็นต้นแบบ มีความโดดเด่น ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ **๒. ระดับคุณภาพ C๒** คือ สถานศึกษาสามารถดำเนินงานให้บรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการและเป็นต้นแบบ มีความโดดเด่น ได้รับการยอมรับระดับชาติ **๓. ระดับคุณภาพ C๑** คือ สถานศึกษาสามารถดำเนินงานให้บรรลุผลลัพธ์ที่ต้องการและเป็นต้นแบบ หรือมีความโดดเด่นระดับท้องถิ่น/ภูมิภาค

มิติคุณภาพที่สถานศึกษาสามารถขอรับการประเมินความโดดเด่น	แนวทางการพิจารณาการประเมินความโดดเด่น
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน	
๓. ความสามารถเฉพาะทางที่สำคัญ ผลงานนักเรียนด้านนวัตกรรม สิ่งประดิษฐ์ ทักษะวิชาชีพ(การเกษตร การเป็นผู้ประกอบการ) ด้านกีฬา ดนตรี ศิลปะ ทักษะด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยี หรืออื่น ๆ เช่น การเป็นผู้นำ สมรรถนะการดำเนินชีวิต (Literacy / Living / Life / Career Skills) เป็นต้น **๔. การบริหารจัดการศึกษา** คุณภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Special needs / Gifted / Vulnerable) การมีนวัตกรรม การเรียนรู้ที่โดดเด่น การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของชุมชนที่โดดเด่น การได้รับการรับรองคุณภาพการจัดการศึกษา ในระดับมาตรฐานนานาชาติ เป็นต้น **๕. อื่น ๆ ตามที่สถานศึกษาประกาศเป็นเอกลักษณ์** รายการเอกลักษณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษากำหนดที่มีการวางแผนและดำเนินการพัฒนาอย่างเป็นระบบ จนประสบความสำเร็จในระดับภูมิภาค ระดับชาติ หรือนานาชาติ	

วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก

การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินเชิงคุณภาพ เน้นหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence Based) ที่สะท้อนผลลัพธ์การดำเนินงาน โดยใช้การตัดสินใจของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Judgment) และการตรวจทาน ผลการประเมินโดยคณะกรรมการประเมินในระดับเดียวกัน (Peer Review) ให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งระบบแบบองค์รวม (Holistic Approach)

ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ตอนที่ ๓

การเตรียมความพร้อม ของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมิน คุณภาพภายนอก

ตอนที่ ๓

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก

การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อเข้ารับการประเมินภายนอก เป็นการสื่อสาร สร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับระบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจนแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมทั้งแนวทางการดำเนินการเกี่ยวกับระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมในการประเมินคุณภาพภายนอก แก่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่จะเข้ารับการประเมินภายนอก ซึ่งในการเตรียมความพร้อม ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจ บทบาท สามารถดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่การประกันคุณภาพภายใน และประเมินคุณภาพภายนอกได้

บทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาเพื่อรับการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ประกาศแนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการเพื่อการพัฒนา ส่งเสริม กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาดังนี้

๑. ระดับสถานศึกษา

ให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการดังต่อไปนี้

๑.๑ สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเพื่อเป็นกลไกในการควบคุม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๑.๒ จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

๑) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัยหรือระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่กระทรวงประกาศใช้และให้สถานศึกษากำหนดเป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานของสถานศึกษาตามบริบท ทั้งนี้สามารถเพิ่มเติมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นอกเหนือจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ได้ โดยให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการและรับผิดชอบร่วมกัน

๒) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๓) ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๔) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบและวิธีการที่เหมาะสม

๕) ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษาและนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา

๖) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบและจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประจำทุกปี

๗) พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ โดยพิจารณาจากรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) และตามคำแนะนำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๑.๓ สถานศึกษาแต่ละแห่งให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) และหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา

๒. ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๒.๑ ศึกษา วิเคราะห์ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตลอดจนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและแนะนำสถานศึกษา เพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ รวบรวมและสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) พร้อมกับประเด็นต่างๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบ ซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาแห่งนั้น และจัดส่งไปยังสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

๒.๓ ติดตามผลการดำเนินงาน ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา

๒.๔ ให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในการประเมินคุณภาพภายนอก

๒.๕ อาจมอบหมายบุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ประเมินเข้าร่วมสังเกตการณ์และให้ข้อมูลเพิ่มเติมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก

แนวทางการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก

ช่วงที่ ๑ ก่อนการรับประเมินคุณภาพภายนอก

๑. ด้านบุคลากร

การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรนั้น ผู้บริหารจัดให้มีการประชุมชี้แจงให้กับผู้เกี่ยวข้องให้รับทราบถึงแนวทางวิธีการประเมินภายนอก พร้อมมอบหมายบทบาทหน้าที่ ซักซ้อม ทำความเข้าใจในการนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงให้ตรงกันในแต่ละประเด็น และผู้ประเมินภายในโดยตรวจสอบรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) รวมทั้งหลักฐานร่องรอยเชิงประจักษ์ ตามมาตรฐานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ครบถ้วน ติดตาม ตรวจสอบงาน ตามภาระงานที่มอบหมายไว้ สำหรับครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องรวมให้ข้อมูลเพิ่มเติมในเรื่องที่รับผิดชอบ และเป็นผู้ถูกประเมินภายใน ตลอดจนซักซ้อมการถาม-ตอบคำถาม ในแต่ละประเด็นพิจารณาร่วมกัน นอกจากนี้ควรมีการเตรียมความพร้อมกับนักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา หรือผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมให้เข้าใจตรงกัน

๒. ด้านอาคารสถานที่

การเตรียมความพร้อมด้านอาคารสถานที่เป็นการพัฒนาสภาพแวดล้อม อาคาร สถานที่ ให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มีความปลอดภัยกับผู้เรียน เช่น การจัดภูมิทัศน์ อาคาร สถานที่ การจัดห้องเรียน การจัดห้องปฏิบัติการ รวมทั้งแหล่งเรียนรู้ภายใน เช่น ห้องสมุด สวนวิทยาศาสตร์ แปลงเกษตร ฯลฯ (ทะเบียนแหล่งเรียนรู้ภายใน) ให้มีความสะอาด พร้อมในการใช้งานสำหรับเป็นแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งจัดทำระเบียบแหล่งเรียนรู้ภายนอก เช่น พิพิธภัณฑ์ สถานที่สำคัญในชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

๓. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เตรียมความพร้อมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เอกสารในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นร่องรอยหลักฐานที่แสดงถึงความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน และบันทึกการนิเทศชั้นเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในรอบปีที่ผ่านมา เช่น หลักสูตรการศึกษา หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยแผนการจัดประสบการณ์ หน่วยแผนการจัดการเรียนรู้สื่อการสอน เครื่องมือวัดและประเมินผล เครื่องมือนิเทศ และรายงานผลการนิเทศ ฯลฯ

๔. ด้านเอกสารหลักฐานร่องรอย

การเตรียมความพร้อมด้านเอกสาร หลักฐาน ร่องรอย ที่เกี่ยวข้องเป็นการเตรียมการตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนของเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นระหว่างการดำเนินการพัฒนาสถานศึกษาในรอบ ๑ ปีที่ผ่านมา เช่น ประกาศมาตรฐานและตั้งค่าเป้าหมายของสถานศึกษาที่มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และจัดทำสารสนเทศสถานศึกษา ตลอดจนเตรียมสื่อเทคโนโลยีให้มีความเป็นปัจจุบันและพร้อมใช้งาน ฯลฯ

ช่วงที่ ๒ ระหว่างรับการประเมินคุณภาพภายนอก

๑
- อำนวยความสะดวกแก่คณะกรรมการประเมินตามความเหมาะสม เช่น เตรียมแหล่งข้อมูล หลักฐานเชิงประจักษ์ ผู้ประสานงานกับผู้ประเมิน เตรียมห้องสำหรับประชุมย่อยของผู้ประเมิน

๒
- นำเสนอข้อมูลตามมาตรฐานและประเด็นการพิจารณา อาจนำเสนอโดยการบรรยายประกอบ Power Point หรือ VTR โดยผู้บริหารสถานศึกษา ควรกระชับไม่ควรใช้เวลายาวนานมาก

๓
- ประสานงานขอความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียน ตัวแทนต้นสังกัด องค์กรภาครัฐและเอกชน

๔
- ร่วมรับฟังการนำเสนอผลการประเมินด้วยวาจาและให้ข้อมูลเพิ่มเติม ผู้เข้าร่วมรับฟังประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ตัวแทนนักเรียน กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ตัวแทนต้นสังกัด

๕
- ในช่วงรับการประเมินภายนอก สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนตามปกติ ตามตารางสอน และตารางกิจกรรมที่กำหนดไว้

ช่วงที่ ๓ หลังเสร็จสิ้นการประเมินคุณภาพภายนอก

๑

ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องร่วมกันตรวจสอบรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกตามที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) แจ้งผลการประเมิน

๒

สถานศึกษาสามารถโต้แย้งผลการประเมินคุณภาพภายนอกได้ โดยทำเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่ง สมศ.จะส่งผลการพิจารณา (ร่าง) รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สถานศึกษาพิจารณา โดยมีผลการพิจารณา ๓ ประเภท ดังนี้

๑) เห็นชอบและยอมรับผลการประเมิน ตามที่คณะผู้ประเมินเสนอ

๒) เห็นชอบและยอมรับผลการประเมิน ตามที่คณะผู้ประเมินเสนอ โดยมีข้อแก้ไข ดังนี้ .....(อธิบายข้อที่ต้องการแก้ไข)

๓) ไม่เห็นชอบผลการประเมิน เพราะเหตุใด อธิบายพร้อมแนบเอกสาร/หลักฐานประกอบ (สมศ.จะนำเรื่องเข้าคณะกรรมการเพื่อพิจารณาต่อไป)

โดย สมศ. มีแบบตรวจสอบคุณภาพรายงานการประเมินคุณภาพภายนอก (สำหรับสถานศึกษา) ให้สถานศึกษากรอกและส่งคืน ผู้ประเมินเพื่อจัดส่งให้ สมศ.ต่อไป

๓

วิเคราะห์ผลการประเมินคุณภาพภายนอกเพื่อการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข ตามความจำเป็นเร่งด่วน ปกติ หรือกำหนดลงในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาระยะยาว

ข้อควรตระหนักในการรับการประเมินคุณภาพภายนอก

สถานศึกษาไม่ควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. การเกณฑ์นักเรียน ครู มาตั้งแถว โบกธงรับคณะผู้ประเมินภายนอกตั้งแต่หน้าโรงเรียน

๒. การจัดขบวน จัดวงดนตรี การแสดงแห่ต้อนรับผู้ประเมินภายนอก

๓. การจัดดอกไม้ หรือจับผ้าคล้ายกับงานพระราชพิธี (เป็นการลงทุนที่สูงมาก)

๔. การจัดทำป้ายไวนิล ป้ายต้อนรับ เหมือนผู้ประเมินภายนอกเป็นบุคคลสำคัญ

๕. การปูทางเดินด้วยพรมแดง เพื่อให้ผู้ประเมินภายนอกเดิน (ห้ามออกนอกเส้นทาง)

๖. การจัดนักเรียน หรือ นักศึกษาวิชาทหารกางร่ม คอยติดตามหรือถือสัมภาระ

๗. การมอบของที่ระลึกให้แก่ผู้ประเมินภายนอก

๘. การจัดเลี้ยงอาหารอย่างฟุ่มเฟือย ใหญ่โต

ตอนที่ ๔

ตัวอย่างแนวทางการเตรียมข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์

ตอนที่ ๔

ตัวอย่างแนวทางการเตรียมข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์

สถานศึกษาทั้งระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ควรมีการเตรียมการรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้นำเสนอเป็นตัวอย่างการเตรียมข้อมูลเอกสารหลักฐานที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามปกติ ให้สถานศึกษาได้นำไปปรับใช้ตามบริบทของตนเอง

ระดับปฐมวัย

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
ด้านที่ ๑ คุณภาพของเด็กหรือด้านอื่นตามชื่อที่สถานศึกษากำหนด	- ความเหมาะสม เป็นไปได้ - ความเชื่อถือได้ - ประสิทธิผล	**๑. ศึกษาเอกสาร/หลักฐานเชิงประจักษ์** - ประกาศมาตรฐานและกำหนดค่าเป้าหมาย - แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี - รายงานการประเมินโครงการ/กิจกรรม - สารสนเทศของสถานศึกษาด้านผู้เรียน - สถิติ/ผลการช่างน้ำหนักวัดส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน - แบบประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และผลการประเมินพัฒนาการ ๔ ด้าน (อบ.) - แบบบันทึกการทำกิจกรรมของเด็กปฐมวัย เช่น การล้างมือ กิจกรรมการจัดประสบการณ์ประจำวัน (๖ กิจกรรมหลัก) ฯลฯ - รายงานผลพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านของเด็กปฐมวัย - การคัดกรองเด็กเป็นรายบุคคลครอบคลุมทั้ง ๔ ด้าน - โครงการ/กิจกรรมที่รองรับผลการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล เช่น โครงการส่งเสริมพัฒนาสุขภาวะ พัฒนาการของเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้า หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ฯลฯ

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
		- แฟ้มสะสมผลงานเด็กรายบุคคล - ผลงาน/นวัตกรรม/แบบอย่างที่ดีในแต่ละด้าน เช่น สิ่งประดิษฐ์ ภาพวาด ภาพปะติด งานปั้น ฯลฯ - ภาพถ่าย/วีดีทัศน์ - คำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง - หลักฐานร่องรอยที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หน่วยงาน หรือบุคคลภายนอก เช่น บันทึกการประชุมผู้ปกครอง หนังสือเชิญ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรต่าง ๆ ฯลฯ **๒. การสังเกต** - พฤติกรรมเด็กในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เช่น การรับประทานอาหารกลางวัน การเล่นมุมประสบการณ์ การนอน การใช้สื่อเทคโนโลยีของ ทักษะทางสังคม ฯลฯ - สังเกตพฤติกรรมเด็กขณะร่วมกิจกรรมการจัดประสบการณ์ประจำวัน (๖ กิจกรรมหลัก) - สังเกตการตอบคำถามของเด็ก **๓. การสัมภาษณ์ (แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ)** เด็ก ครู ผู้บริหารผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา องค์กรต่าง ๆ ฯลฯ

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
ด้านที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ หรือด้านอื่นตามชื่อที่สถานศึกษากำหนด	- ความเป็นระบบ - ความเชื่อถือได้ - ประสิทธิผล	**๑. ศึกษาเอกสาร** - แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี - หลักสูตรสถานศึกษา ระดับปฐมวัย - รายงานโครงการ/กิจกรรม - คู่มือการปฏิบัติงานของสถานศึกษา คู่มือนักเรียน - รายงานการบริหารจัดการของสถานศึกษา - รายงานการพัฒนา/การใช้/การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย - คู่มือ/แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาและรายงานการนิเทศภายในของสถานศึกษา - สารสนเทศของสถานศึกษา ครู เด็ก สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก ฯลฯ - รายงานการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา ID Plan ของครู รายงานผลการพัฒนาตนเอง - รายงานการใช้งบประมาณประจำปี - ภาพถ่ายกิจกรรม - รายงานการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
		- ผลงาน/นวัตกรรมของ/แบบอย่างที่ดีในการบริหารจัดการของผู้บริหาร - หลักฐานร่องรอยที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หน่วยงาน หรือบุคคลภายนอก เช่น บันทึกการประชุมผู้ปกครอง หนังสือเชิญ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรต่าง ๆ **๒. สังเกต** - สภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริบททั่วไปของสถานศึกษา - ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ - การรับประทานอาหารกลางวัน และการดื่มนม - ระบบความปลอดภัยในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน - ห้องน้ำ - สนามเด็กเล่น - มุมประสบการณ์ในห้องเรียน (อย่างน้อย ๔ มุม) **๓. สัมภาษณ์** เด็ก ครู ผู้บริหารผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา องค์กรต่าง ๆ ฯลฯ

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
ด้านที่ ๓ การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ หรือด้านอื่นตามชื่อที่สถานศึกษากำหนด	- ความเป็นระบบ - ความเชื่อถือได้ - ประสิทธิผล	**๑. ศึกษาเอกสาร** - ประกาศมาตรฐานและกำหนดค่าเป้าหมาย - แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี - หลักสูตรสถานศึกษา ระดับปฐมวัย - วิเคราะห์หลักสูตรปฐมวัย และหน่วยการจัดประสบการณ์ แผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ - โครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมเด็ก - การวิเคราะห์เด็กเป็นรายบุคคล - เครื่องมือการประเมินพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านด้วยวิธีการที่หลากหลาย - สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก ฯลฯ - แบบ อบ. ๑,๒,๓ - แบบรายงานพัฒนาการเด็ก - แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น - ผลงาน/นวัตกรรมของ/แบบอย่างที่ดีของครู

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
		- แฟ้มสะสมผลงานครู - คำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม - ภาพถ่าย/วีดีทัศน์ - ร่องรอยหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) - หลักฐานร่องรอยที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หน่วยงาน หรือบุคคลภายนอก เช่น บันทึกการประชุมผู้ปกครอง หนังสือเชิญ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรต่าง ๆ **๒. สังเกต** - การจัดประสบการณ์สำคัญ - ผลงานเด็ก - พฤติกรรมการจัดประสบการณ์ของครู - พฤติกรรมเด็ก **๓. สัมภาษณ์** เด็ก ครู ผู้บริหารผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา องค์กรต่าง ๆ ฯลฯ

ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
ด้านที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน หรือด้านอื่นๆ ตามที่สถานศึกษากำหนด	- ความเหมาะสม/เป็นไปได้ - ความเชื่อถือได้ - ประสิทธิผล	**๑. ศึกษาเอกสาร/ผลงาน/รางวัล** - ประกาศมาตรฐานและกำหนดค่าเป้าหมาย - แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี - หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน - รายงานการประเมินโครงการ/กิจกรรม - รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่ผ่านมา - สารสนเทศของสถานศึกษาด้านผู้เรียน เช่น ผลการทดสอบระดับชาติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน การสอบวัดความสามารถการอ่าน (RT) การประเมินสมรรถนะผู้เรียน - สถิติ/ผลการชั่งน้ำหนักวัดส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน - แฟ้มสะสมผลงานนักเรียนรายบุคคล - ผลงาน/นวัตกรรม/แบบอย่างที่ดีในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ รางวัลต่าง ๆ ของผู้เรียน

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
		๒. สังเกต - พฤติกรรมของผู้เรียนในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน เช่น พฤติกรรมการเรียนรู้ การค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด การใช้สื่อเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ ทักษะทางสังคม การทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างระหว่างบุคคล ฯลฯ - สภาพการจัดการชั้นเรียนที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ - การตอบคำถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของผู้เรียน **๓. สัมภาษณ์ (กระบวนการ/วิธีการ/กิจกรรมต่างๆ)** นักเรียน ครู ผู้บริหารผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา องค์กรต่าง ๆ ฯลฯ

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
ด้านที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ	- ความเป็นระบบ - ความเชื่อถือได้ - ประสิทธิผล	**๑. สังเกต** - สภาพแวดล้อมและภูมิทัศน์บริบททั่วไปของสถานศึกษา - อาคารสถานที่ ห้องเรียนและห้องปฏิบัติการต่าง ๆ - ระบบความปลอดภัยในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน **๒. สัมภาษณ์** นักเรียน ครู ผู้บริหารผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา องค์กรต่าง ๆ ฯลฯ **๓. ศึกษาเอกสาร** - ประกาศมาตรฐานและกำหนดค่าเป้าหมายของสถานศึกษา - แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี - หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน - รายงานการประเมินโครงการ/กิจกรรม - รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่ผ่านมา - รายงานการบริหารจัดการของสถานศึกษา - คู่มือการปฏิบัติงานของสถานศึกษา คู่มือนักเรียน - รายงานการพัฒนา/ใช้/ประเมินหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
		- คู่มือ/แนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาและรายงานการนิเทศภายในของสถานศึกษา - สารสนเทศของสถานศึกษา ครู นักเรียน สื่อเทคโนโลยี นวัตกรรม แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก ฯลฯ - รายงานการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา ID Plan ของครู รายงานผลการพัฒนาตนเอง - รายงานการใช้งบประมาณประจำปี - ภาพถ่ายกิจกรรม - รายงานการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน - ผลงาน/นวัตกรรมของ/แบบอย่างที่ดีในการบริหารจัดการของผู้บริหาร - หลักฐานร่องรอยที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หน่วยงาน หรือบุคคลภายนอก เช่น บันทึกการประชุมผู้ปกครอง หนังสือเชิญ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรต่าง ๆ

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
ด้านที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	- ความเป็นระบบ - ความเชื่อถือได้ - ประสิทธิผล	**๑. สังเกต** - วิธีการ/กระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนที่สอดคล้องกับแผนการจัดการเรียนรู้ - การใช้สื่อเทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น - การจัดชั้นเรียนและการบริหารจัดการชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน - เทคนิคการสอน และ ฯลฯ **๒. สัมภาษณ์** นักเรียน ครู ผู้บริหารผู้ปกครอง ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา องค์กรต่าง ๆ ฯลฯ **๓. ศึกษาเอกสาร** - ประกาศมาตรฐานและกำหนดค่าเป้าหมายของสถานศึกษา - แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี - หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน - รายงานการประเมินโครงการ/กิจกรรม - รายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกต่อสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
		- รายงานการพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษา ID Plan ของครู รายงานผลการพัฒนาตนเอง - หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงให้เป็นปัจจุบัน - เอกสารหลักฐานร่องรอยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินในชั้นเรียนตามที่สถานศึกษากำหนด เช่น แบบบันทึกผลการเรียน แบบประเมินการอ่าน ตารางการจัดการเรียนรู้ ฯลฯ - คำสั่ง ระเบียบ หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน - ผลงาน/นวัตกรรม/การปฏิบัติที่เป็นเลิศของ ครู และนักเรียน - สารสนเทศชั้นเรียน - เครื่องมือการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัด - สื่อ เทคโนโลยี และการใช้แหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกประกอบการจัดการเรียนรู้ - ทะเบียนการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ - ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้าน	แนวทางพิจารณา	ข้อมูล/ร่องรอยหลักฐานเชิงประจักษ์
		- รายงานวิธีการ/การวิจัยในการแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพผู้เรียน - ข้อมูลผลการวิเคราะห์ผู้เรียนรายบุคคล - เอกสารหลักฐานการศึกษาตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (ปพ.๑– ๓) และเอกสารการศึกษาตามที่สถานศึกษากำหนด - ทะเบียนคุมสื่อการสอน - บันทึกการพัฒนาผู้เรียน - คำสั่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น แต่งตั้งผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม - ภาพถ่าย/วีดีทัศน์ - ร่องรอยหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่ามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) - หลักฐานร่องรอยที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง หน่วยงาน หรือบุคคลภายนอก เช่น บันทึกการประชุมผู้ปกครอง หนังสือเชิญ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน องค์กรต่าง ๆ

บรรณานุกรม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒. (๒๕๔๒). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม ๑๑๖ ตอนที่ ๗๔ ก (๑๙ สิงหาคม ๒๕๔๒).

_____. (๒๕๔๕). **ราชกิจจานุเบกษา**. เล่ม ๑๑๙ ตอนที่ ๑๒๓ ก (๑๙ ธันวาคม ๒๕๔๕).

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (๒๕๕๔). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.๒๕๕๔-๒๕๕๘) ระดับการศึกษาปฐมวัย (๒-๕ ปี) ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน ๒๕๕๔).** ค้นเมื่อ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒, จาก http://www.onesqa.or.th/th/content-view/๙๒๑/๑๒๐๔/

_____. (๒๕๖๐). **กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๓).** การประชุมคณะกรรมการบริหาร สมศ. ครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๐. ค้นเมื่อ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๒, จาก https://webs.rmutl.ac.th/assets/upload/files/๒๐๑๗/๑๑/๒๐๑๗๑๑๐๑๑๔๑๘๒๗_๗๐๙๔๒.pdf

_____. (๒๕๖๒). **กรอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ (พ.ศ.๒๕๕๙-๒๕๖๓) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน.**

สำนักทดสอบทางการศึกษา. (๒๕๕๔). **การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

_____. (๒๕๖๑). **แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ.** กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

ภาคผนวก

กฎกระทรวง
การประกันคุณภาพการศึกษา
พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และมาตรา ๔๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาพ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

“การประกันคุณภาพการศึกษา” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

ข้อ ๓ ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี

เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามวรรคหนึ่งเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษามีหน้าที่ในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะนำสถานศึกษาเพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อ ๔ เมื่อได้รับรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามข้อ ๓ แล้วให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาจัดส่งรายงานดังกล่าวพร้อมกับประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาแห่งนั้นให้แก่สำนักงานเพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

ให้สำนักงานดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินและการติดตามตรวจสอบดังกล่าว พร้อมข้อเสนอแนะให้แก่สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้นๆ เพื่อให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

ในการดำเนินการตามวรรคสอง สำนักงานอาจจัดให้บุคคลหรือหน่วยงานที่ได้รับรองจากสำนักงานดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาได้

ให้หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้นติดตามผลการดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามวรรคสอง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อ ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาอันเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎกระทรวงนี้

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๑

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

หมายเหตุ :– เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่แนวทางในการดำเนินการตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๓ ไม่สอดคล้องกับหลักการประกันคุณภาพการศึกษาที่แท้จริง จึงส่งผลให้การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกไม่สัมพันธ์กัน เกิดความซ้ำซ้อนและคลาดเคลื่อนจากการปฏิบัติ ทำให้ไม่สะท้อนความเป็นจริงและเป็นการสร้างภาระแก้สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่กำกับดูแล และหน่วยงานภายนอกเกินความจำเป็น สมควรปรับปรุงระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้มีกลไกการปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินการตามมาตรฐานการศึกษาของแต่ละระดับ และเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ

โดยที่มีประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ นโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองที่กำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพคนไทยและการศึกษาไทยในอนาคต ประกอบกับมีนโยบายให้ปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกของทุกระดับก่อนจะมีการประเมินคุณภาพในรอบต่อไป จำเป็นต้องปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สอดคล้องกัน จึงให้ยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๔ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ลงวันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๕๙ และประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ลงวันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๙ (๓) ได้กำหนดการจัดระบบ โครงสร้าง

และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษาโดยมาตรา ๓๑ ให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผนและมาตรฐานการศึกษา และมาตรา ๔๘ ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอก

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๙ (๓) มาตรา ๔๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และมาตรา ๕ มาตรา ๓๑ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ ประกอบกับมติคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๖๑ เมื่อวันศุกร์ที่ ๑๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๑ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ จึงประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ในการพัฒนาส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ตามเอกสารแนบท้ายประกาศฉบับนี้

ทั้งนี้ให้ใช้กับสถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ

ประกาศ ณ วันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับลงวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. ๒๕๖๑ มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แต่ละมาตรฐานมีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน

๑) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ

๒) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยน ความคิดเห็น และแก้ปัญหา

๓) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

๔) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

๕) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา

๖) มีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

๑) การมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามที่สถานศึกษากำหนด

๒) ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย

๓) การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

๔) สุขภาวะทางร่างกาย และจิตสังคม

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา และทุกกลุ่มเป้าหมาย

๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓.๑ จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน

๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย

แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับลงวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๑ มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของเด็ก

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ ๓ การจัดการประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญแต่ละมาตรฐาน มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพเด็ก

๑.๑ มีพัฒนาการด้านร่างกาย แข็งแรง มีสุขนิสัยที่ดี และดูแลความปลอดภัยของตนเองได้

๑.๒ มีพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์ได้

๑.๓ มีพัฒนาการด้านสังคม ช่วยเหลือตนเอง และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

๑.๔ มีพัฒนาการด้านสติปัญญา สื่อสารได้ มีทักษะการคิดพื้นฐาน และแสวงหาความรู้ได้

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

๒.๑ มีหลักสูตรครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน สอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น

๒.๒ จัดครูให้เพียงพอกับชั้นเรียน

๒.๓ ส่งเสริมให้ครูมีความเชี่ยวชาญด้านการจัดประสบการณ์

๒.๔ จัดสภาพแวดล้อมและสื่อเพื่อการเรียนรู้ อย่างปลอดภัย และเพียงพอ

๒.๕ ให้บริการสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อการเรียนรู้เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์

๒.๖ มีระบบบริหารคุณภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

มาตรฐานที่ ๓ การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ

๓.๑ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านอย่างสมดุลเต็มศักยภาพ

๓.๒ สร้างโอกาสให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เล่นและปฏิบัติอย่างมีความสุข

๓.๓ จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใช้สื่อและเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับวัย

๓.๔ ประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพจริงและนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปปรับปรุงการจัดประสบการณ์และพัฒนาการเด็ก

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ

แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับลงวันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. ๒๕๖๑ มีจำนวน ๓ มาตรฐาน ได้แก่

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพของผู้เรียน

๑.๑ ผลการพัฒนาผู้เรียน

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แต่ละมาตรฐานมีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ คุณภาพผู้เรียน

๑.๑ ผลการพัฒนาผู้เรียน

๑) มีพัฒนาการตามศักยภาพของแต่ละบุคคล ที่แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือ แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว

๒) มีความพร้อมสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อหรือการส่งต่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น หรือการอาชีพหรือการดำเนินชีวิตในสังคมได้ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

๑.๒ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

๑) มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนด

๒) มีความภูมิใจในท้องถิ่น และความเป็นไทย ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล

มาตรฐานที่ ๒ กระบวนการบริหารและการจัดการ

๒.๑ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน

๒.๒ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

๒.๓ ดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย

๒.๔ พัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ

๒.๕ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

๒.๖ จัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๓ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓.๑ การจัดเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ในชีวิตได้

๓.๒ ใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

๓.๓ มีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

๓.๔ ตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน

๓.๕ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง แนวปฏิบัติการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๖๑

โดยที่มีประกาศใช้กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. ๒๕๖๑ ลงวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ได้กำหนดระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาอันส่งผลให้การดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานกำกับดูแล และหน่วยงานภายนอกที่สะท้อนสภาพการดำเนินงานที่แท้จริงและเกิดประสิทธิภาพ และกำหนดแนวทางในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพการศึกษาสอดคล้องกับหลักการประคุณภาพการศึกษา และมีกลไกปฏิบัติที่เอื้อต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้จัดทำแนวปฏิบัติการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้นเพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัด สำนักงานบริหารการศึกษาพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการเพื่อการพัฒนาส่งเสริม กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ระดับสถานศึกษา

ให้สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนา และเพื่อเป็นกลไกในการควบคุมตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้กับสังคม ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

๒. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ดังนี้

๒.๑ กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาปฐมวัยและหรือระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงประกาศใช้ และให้สถานศึกษากำหนดเป้าหมายความสำเร็จตามมาตรฐานของสถานศึกษาตามบริบท ทั้งนี้ สามารถเพิ่มเติมมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นอกเหนือจากที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศใช้ได้ โดยให้สถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการและรับผิดชอบร่วมกัน

๒.๒ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยสะท้อนคุณภาพความสำเร็จอย่างชัดเจนตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๒.๓ ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๒.๔ ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยกำหนดผู้รับผิดชอบ และวิธีการที่เหมาะสม

๒.๕ ติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา และนำผลการติดตามไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงพัฒนา

๒.๖ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานดังกล่าวต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นประจำทุกปี

๒.๗ พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพโดยพิจารณาจากรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) และตามคำแนะนำของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

๓. สถานศึกษาแต่ละแห่งให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา

ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล ดำเนินการดังต่อไปนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์ รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ตลอดจนให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและแนะนำสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละแห่งอย่างต่อเนื่อง

๒. รวบรวม และสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) พร้อมกับประเด็นต่างๆ ที่ต้องการให้มีการประเมินผลและการติดตาม ตรวจสอบซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษาแห่งนั้น และจัดส่งไปยังสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

๓. ติดตามผลการดำเนินงาน ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อการนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๔. ให้ความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการประเมินคุณภาพภายนอก

๕. อาจมอบหมายบุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ประเมินเข้าร่วมสังเกตการณ์ และให้ข้อมูลเพิ่มเติมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก

ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๑. ส่งเสริม สนับสนุน ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ ต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

๒. ศึกษา วิเคราะห์ สรุปผลรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) และรวบรวมประเด็นที่ต้องการให้มีการประเมินผลและติดตามตรวจสอบซึ่งรวบรวมได้จากหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับสถานศึกษา ไปยังสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการประเมินคุณภาพภายนอก

๓. ติดตามผลการดำเนินงาน ปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

๔. ประสานความร่วมมือกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการจัดบุคคลร่วมเป็นผู้ประเมินคุณภาพภายนอกกับสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

๕. อาจมอบหมายบุคคลที่ไม่ได้เป็นผู้ประเมินเข้าร่วมสังเกตการณ์ และให้ข้อมูลเพิ่มเติมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายนอก

ประกาศ ณ วันที่ ๑๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๑

นายบุญรักษ์ ยอดเพชร
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะทำงาน

ที่ปรึกษา

ดร.อำนาจ วิชยานุวัติ	เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.วัฒนาพร ระงับทุกข์	รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดร.วิษณุ ทรัพย์สมบัติ	ผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้รับผิดชอบโครงการ

ดร.มธุรส ประภาจันทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
นางสุอารีย์ ชื่นเจริญ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
ดร.ฉัตรชัย หวังมีจงมี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
นายประสิทธิ์ ทำกันหา	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
นางสาวอนงนาฏ อินกองงาม	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.

นางสาวยลดา โพธิสิงห์	พนักงานจ้างเหมาบริการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
นายสท้าน พวกดอนเค็ง	พนักงานจ้างเหมาบริการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
นางสาวปทิตตา ฉายแสง	พนักงานจ้างเหมาบริการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเนื้อหา

ดร.ไพรวัลย์ พิทักษ์สาลี	ข้าราชการบำนาญ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะยกร่างและเขียนเอกสาร

ดร.มธุรส ประภาจันทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
นางสุอารีย์ ชื่นเจริญ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
ดร.ฉัตรชัย หวังมีจงมี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
นางสาวอนงนาฏ อินกองงาม	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.

นางอรอุมา หวังมีจงมี	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สพฐ.
ดร.บุญสุ่ม อินกองงาม	ข้าราชการบำนาญ
นางจินตนา เหนือเกาะหวาย	ข้าราชการบำนาญ
นางปัทมพร สุรกิจบวร	ข้าราชการบำนาญ
นางบัวบาง บุญอยู่	ข้าราชการบำนาญ
รศ.ดร.สมบัติ ท้ายเรือคำ	อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรการสอน และการเรียนรู้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
นางสาวสมลักษณ์ พิมสกุล	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี เขต ๒
ดร.สุทธิลักษณ์ ภูริชัยพัฒน์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต ๓๙ (พิษณุโลก)
ดร.ชนกนาถ วงษ์คำจันทร์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น
นางสาววิชุดา แดนเมือง	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุตรดิตถ์

คณะบรรณาธิการกิจ

ดร.มธุรส ประภาจันทร์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
นางสุอารีย์ ชื่นเจริญ	นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
ดร.ฉัตรชัย หวังมีจงมี	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
นายประสิทธิ์ ทำกันหา	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
นางสาวอนงนาฏ อินกองงาม	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ สำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ.
ดร.บุญสุ่ม อินกองงาม	ข้าราชการบำนาญ
นางปัทมพร สุรกิจบวร	ข้าราชการบำนาญ
นางบัวบาง บุญอยู่	ข้าราชการบำนาญ
นางสาวสมลักษณ์ พิมสกุล	ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต ๒

ออกแบบปก

นางสาวศิรินทิพย์ ล้ำเลิศ นักประชาสัมพันธ์ชำนาญการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต ๔

สำนักทดสอบทางการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

http://bet.obec.go.th | ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๕๗ - ๘ | ๐ ๒๖๒๘ ๕๘๖๒